

Pravilnik za ocenjivanje pasa jamara (lovnih terijera)

Sadržaj:

OPŠTE ODREDBE PRAVILNIKA ZA OCENJIVANJE RADA PASA JAMARA (LOVNIH TERIJERA)	4
PRAVILNIK ZA ISPITIVANJE RADA NEMAČKIH LOVNIH TERIJERA	5
A) ISPIT UROĐENIH OSOBINA (IUO).....	5
1. RAD POD ZEMLJOM	5
1.1. Uputstvo za sudije za rad pod zemljom	5
1.2. Rad kod okruglog kotla	6
1.3. Istrajnost i strast.....	7
1.4. Lajanje u rovu	7
1.5. Pretraživanje.....	7
2. RAD NAD ZEMLJOM	8
2.1. Upotreba nosa	8
2.2. Sigurnost na tragu	8
2.3. Sledovoljnost (Volja za tragom)	9
2.4. Sledoglasnost (Praćenje uz lajanje).....	9
2.5. Vidoglasnost	10
2.6. Sklonost prema vodi	10
2.7. Vodljivost	11
2.8. Mirnoća na pucanj	11
2.9. Karakter	12
2.10. Ispit urođenih osobina - bodovna tabela sa nagradnim razredima.....	12
B) PUNI RADNI ISPIT	13
1.1. Isterivanje i ponašanje kraj divljači.....	13
1.2. Istrajnost i strast.....	13
1.3. Lajanje u rovu	13
1.4. Pretraživanje rova.....	13
1.5. Izvlačenje iz rova	13
2. ISPIT NAD ZEMLJOM.....	14
2.1. Upotreba nosa	14
2.2. Šunjanje.....	15
2.3. Rad na krvnom tragu	16
2.3.1. Oblajavanje mrtve divljači, pokazivanje mrtve divljači.....	16
2.3.2. Ponašanje kraj divljači	17
2.4. Donošenje lake divljači	17
2.5. Traženje i donošenje izgubljene pernate divljači (izborna disciplina).....	18
2.6. Odlaganje	18

2.6.1. Slobodno odlaganje	18
2.6.2. Odlaganje na povodniku	19
2.7. Vodljivost na povodniku	19
2.8. Slobodno hodanje uz nogu (izborna disciplina)	19
2.9. Ponašanje na odmaralištu – stajalištu	19
2.10. Opšta poslušnost i sklonost prema radu	20
2.11. Rad na vodi.....	20
2.11.1. Opšti deo	20
2.11.2. Opšte odredbe	20
2.11.3. Vodene površine.....	20
2.11.4. Odgovorna osoba	20
2.11.5. Patke	21
2.11.6. Ležanje na jajima.....	21
2.11.7. Preduslov za ispitivanje na vodi.....	21
2.11.8. Psi.....	21
2.11.9. Poseban deo.....	22
2.11.10. Šunjanje u trsci/rastinju bezpatke	22
2.11.11. Ocenjivanje	22
2.11.12. Mirnoća na pucanj	22
2.11.13. Traženje izgubljene divljači u vodama bogatima rastinjem	23
2.11.14. Šunjanje u trsci/rastinju s patkom	23
2.11.15. Donošenje iz duboke vode.....	24
2.11.16. Karakter (Vidi 2.9. IUO).....	25
2.11.17. Puni radni ispit - bodovna tabela s nagradnim razredima	25
C) ISPITNI PRAVILNIK MEĐUNARODNOG SAVEZA/ SVETSKOG SAVEZA ZA NEMAČKE LOVNE TERIJERE - RAD POSLE PUCNJA S DODELOM CACIT-a	27
1. SVRHA ISPITA	27
2. UČESTVOVANJE NA ISPITU	27
3. RASPISIVANJE ISPITA.....	27
4. RUKOVODSTVO ISPITA	27
5. ANGAŽOVANJE SUDIJA	28
6. PRIGOVORI	28
7. REDOSLED	28
8. DISCIPLINE.....	28
9. VODLJIVOST NA POVODNIKU	28
10. PRIKRADANJE.....	29
11. ODLAGANJE I PUCANJE	29

12. RAD NA KRVNOM TRAGU	30
12.1. Rad na povodniku na tragu odstajalom preko noći	30
12.2. Ponašanje kraj divljači	31
13. DONOŠENJE KUNIĆA.....	31
14. DONOŠENJE PERNATE DIVLJAČI.....	31
15. SLOBODNO TRAŽENJE IZGUBLJENE PERNATE DIVLJAČI	32
16. SLOBODNO TRAŽENJE IZGUBLJENE DIVLJAČI U DUBOKOJ VODI OBRASLOJ TRSKOM	32
17. IZVLAČENJE LISICE IZ ROVA	32
18. RAD POSLE PUCNJA S DODELOM CACIT-A - BODOVNA TABELA S NAGRADNIM RAZREDIMA.....	34
ŠEMA IZGLEDA ROVA.....	35

OPŠTE ODREDBE PRAVILNIKA ZA OCENJIVANJE RADA PASA JAMARA (LOVNIH TERIJERA)

Ovim Pravilnikom Kinološkog saveza Republike Srbije određuje obavezne uslove za pojedina ispitivanja radnih sposobnosti pasa jamara za čitavo područje Republike Srbije.

I. Svrha ispita

Ispiti imaju za svrhu utvrđivanje urođenih osobina pasa jamara i dokazivanje upotrebljivosti u lovu.

Psi jamari se gaje za lov i od njih se očekuje čvrstina karaktera i istrajnost pri lovu na divljač, osetljivost njuha i sigurnost na tragu ranjene divljači i lajanje pri praćenju na svežem tragu divljači. Pritom treba da budu poslušni pratioci lovca u lovu, s izraženim čvrstim karakterom u svakoj prilici.

II. Odnosi prema pokroviteljskoj organizaciji

Statut Kinološkog saveza Republike Srbije i Pravilnik o stručnom radu važe za sve učesnike na ispitu (organizatore, sudije, takmičare) i obavezno se moraju primenjivati na svim ispitima pod pokroviteljstvom Kinološkog saveza Republike Srbije.

III. Pristupanje ispitu

Za pristupanje Ispitu urođenih osobina (IUO) pas treba da bude star najmanje 9 meseci te da ima pozitivnu ocenu u eksterijeru. Ocenjivanje eksterijera psa može da bude na smotrama i izložbama pasa i to pre ispita.

Za ostale ispite vrede isti uslovi kao za pristupanje IUO-a.

Bolesni psi i ženke u teranju ne smeju se dovoditi na ispit i treba ih držati što dalje od ispitnog terena. Svi prijavljeni psi moraju imati propisano veterinarsko uverenje i treba da bude moguće proveriti njihov identitet.

IV. Prijave

Prijave za ispite, rok i način plaćanja, visinu prijave, postupanje u slučaju odustajanja i nedolaska na ispit kao i mogućnost postojanja određenih povlastica u plaćanju određuje organizator ispita.

V. Žrebanje

Redosled prema kojem će se ispitivati psi određuje se žrebom pre početka ispita. Prozivanje pri žrebanju vrši se prema redosledu prispelih prijava.

VI. Vodič psa

Vodič psa mora da ima najmanje 16 godina života. Na ispitu nije dozvoljen pristup vodičima pasa kojima je KSRS zabranio učestvovanje na priredbama u organizaciji KSRS.

Vlasnik psa može poveriti vođenje psa drugoj osobi, ali izmena vodiča za vreme ispita nije dozvoljena.

Vodič psa podvrgava se svim tačkama pozitivnih pravilnika KSRS-a, odlukama delegata utakmice i sudija.

Vodič i vlasnik psa mogu odustati od ispitnih rezultata bez obrazloženja, ali time gube sva prava vezana uz tu priredbu.

PRAVILNIK ZA ISPITIVANJE RADA NEMAČKIH LOVNIH TERIJERA

A) ISPIT UROĐENIH OSOBINA (IUO)

1. RAD POD ZEMLJOM

Uopšteno:

Nemački lovački terijer mora biti u potpunosti podoban pas za lov pod zemljom i za tu vrstu lova posedovati potrebnu oštrinu, istrajnost i strast. Radi omogućavanja jedinstvenih uslova i sticanja potrebnog iskustva granice zaštite psa, uvežbavanje i ispitivanje upotrebljivosti za rad u rovu održavaju se u veštačkom rovu u reviru, građenom u skladu sa Zakonom o zaštiti životinja. Rovni sastavi moraju odgovarati normama Nemačkog kluba za lovačke terijere i posedovati okrugli kotao.

Prostor za isterivanje treba biti visok 30 cm i površine najmanje 1 m². Sa svih strana treba biti otvoren. Isterivanje lisice odgovara zahtevima utvrđivanja sposobnosti za rad mladih i starih pasa.

Ispitivanje sposobnosti za rad u rovu izvodi se uz upotrebu lisica koje su gajene u tu svrhu i špricane protiv besnila. Način držanja i upotrebe divljači treba da bude usklađeno s poštovanjem propisa Zakona o zaštiti životinja.

Ponašanje psa pre i za vreme rada mora da bude posmatrano i ocenjivano s obzirom na njegov karakter.

Ponašanje psa kraj divljači važno je kod dodele ocena u radu na veštačkom rovu u reviru, izvedenom u skladu sa Zakonom o zaštiti životinja. Ocena koja se dodeljuje za rad u rovu može biti najmanje 2,5. U disciplini isterivanja takođe se dodeljuju polovične ocene, tako daje moguća veća diferencijacija. S obzirom na to kako se pas ponašao i kako je ležao ispred divljači, dodeljuju se ocene od 4 do 0.

1.1. Uputstvo za sudije za rad pod zemljom

Veštački rov u reviru, koji je u skladu sa Zakonom o zaštiti životinja, mora da ima unutrašnji poprečni presek od 18 cm širine i 20 cm visine, da bude dugačak najmanje 15 m, da ima dve silazne i uzlazne cevi, suženje s unutarnjom širinom od 16 cm i visinom od 18 cm te dužine 70 - 80 cm, kao i prolaz s ulegućem.

Mora da bude instaliran sastav okruglog kotla. Kao predlog kako treba izgledati rovni sastav mogu poslužiti brojni već izgrađeni normirani sastavi koji odgovaraju i međunarodnom standardu. Rov mora biti zatamnjen.

Pri početku rada, pas se sme tek vrlo blago bodriti pre samog ulaska u rov (u skladu s lovačkom praksom). Dalje bodrenje dovodi do oduzimanja bodova u disciplinama pretraživanja ili istrajnosti i strasti. Vodič treba tokom rada da ostane kod ulaza u cev, a to mesto sme da napusti samo ako to dozvoli sudija.

Iskusan i dobar pas jamar mora pretražiti rov i lisicu zatvoriti u okrugli kotao. Pas mora samostalno pronaći lisicu.

1.2. Rad kod okruglog kotla

Lisica se ispušta od ulaza preko silazne i ulazne cevi, tesnaca i mogućih drugih prepreka do okruglog kotla i tamo biva zatvorena pregradom. Rov treba da bude priređen tako da pas može prvo da prati lisicu otprilike do sredine rova, preko navedenih mesta. Tek se tada rovni sastav treba u potpunosti otvoriti.

Pas se može odvezati radi ulaska u rov tek pošto je lisica zatvorena pregradom u okruglom kotlu te je rov priređen na odgovarajući način.

Pas treba divljač da pronađe samostalno, a vodič ga za vreme rada ne sme bodriti. Pred okruglim kotlom pas mora efektivno da leži najmanje pet minuta i pritiskivanjem rotacione rešetke potiskivati lisicu. Rotaciona rešetka prvo može da bude pritisnuta samo do prepreke. Ako tokom ležanja pred kotlom pas tako snažno potiskuje lisicu da rotaciona rešetka dođe do prepreke te se stekne utisak da pas vlada sa divljači (ocena najmanje 3,5 iz discipline isterivanja), prepreku treba osloboditi, ali se ne otvara pregrada prema košari za isterivanje. Ako pas i dalje lisicu snažno potiskuje te čini dalje napore da bi je isterao, odmah treba otvoriti i tu pregradu.

Rad je završen čim lisica napusti rov ili pas ne uspe da je istera posle 10 minuta (od prvog nalaženja) efektivnog rada kod okruglog kotla. Ukupno vreme rada u umetnom rovu u reviru iznosi najduže 15 minuta. Za pretraživanje (do prvog nalaženja) psu stoji na raspolaganju 5 minuta bez skidanja bodova. Posle svakog psa lisicu treba promeniti.

Smernice kod ocenjivanja discipline isterivanje

Ocena 4:

Pas pokazuje vrlo dobar, samostalan rad, lovački propisno savladavanje lisice i njeno isterivanje. Ako posle povlačenja pregrade pas i dalje snažno i bez prekida potiskuje lisicu tokom celog preostalog vremena za rad od najmanje 4 minuta, može biti dodeljena ocena 4 i bez isterivanja lisice.

Ocena 3,5:

Pas pokazuje dobar rad, lovački propisno ležanje pred kotlom. Ponovo potiskuje lisicu i pokušava da je istera, a lisica napušta rov bez pritiska psa.

Ocena 3:

Pas pokazuje dobar rad, lovački propisno ležanje pred kotlom uz povremene pokušaje za isterivanje lisice.

Ocena 2,5:

Pas pokazuje zadovoljavajući rad, lovački propisno ležanje pred kotlom, eventualno tek poneki pokušaj isterivanja lisice.

Ocena 2/1:

Pas pokazuje manjkav rad koji je u lovačkom smislu nezadovoljavajući.

Ocena 0:

Nezadovoljavajući rad.

1.3. Istrajnost i strast

Pre svega treba biti ocenjena izdržljivost psa u rovu i njegova lovačka strast. To se odnosi i na ponašanje psa kod ulaska u rov. Napuštanje rova kako bi se pronašla druga mogućnost ulazanja ne treba psu pripisivati kao grešku ako posle toga ponovno samostalno uđe u rov. Bodrenje od strane vodiča je dozvoljeno, ali smanjuje ocene. Ako pas napusti rov bez ponovnog vraćanja u njega tokom vremena propisanog za rad, ispit se ne smatra položenim. Ocenjuje se tokom čitavoga rada.

Ocenjivanje:

Ocena 4:

Pas pokazuje vrlo dobru, lovačkoj praksi u potpunosti primerenu istrajnost i strast za vreme rada i stalno nastojanje da se lisica fiksira na određenom mestu i da se na kraju potisne iz rova.

Ocjena 3-0:

U skladu s prikazanim radom. Nestalno ponašanje i rad i više nego dvokratno napuštanje divljači tako da ona ima priliku da se pomakne, kao i popuštanje strasti, dovodi do sniženja ocene.

1.4. Lajanje u rovu

Lajanje u rovu treba lovcu da ukaže na tok i napredak u radu.

Lajanje je neophodno za uspešan rad pod zemljom i za mogućnost uključivanja lovca.

Treba razlikovati lajanje koje pas ispušta zbog straha ispred rova ili na ulasku u rov od pravog lajanja prilikom ležanja ispred divljači.

Psi koji bez lajanja vrebaju divljač za lov su neupotrebljivi.

Ocenjivanje:

Ocena 4:

Pas ispušta vrlo dobro, stalan, trajan glas-lajanje prilikom ležanja ispred divljači. Manji prekidi mogu se tolerisati.

Ocjena 3-0:

U skladu s prikazanim radom.

1.5. Pretraživanje

Iskusan i dobar pas jamar ne treba i neće prihvatiti rov u kojem nema divljači. Rovove u kojima ima divljači pas treba sa sigurnošću da pretraži sa svim njihovim odvojcima i poteškoćama. Napuštanje rova i ponovni ulazak kroz drugu cev potpuno su prihvatljivi. Nos, strast, želja za nalaženjem i iskustvo dovode na kraju do najviših rezultata u disciplini pretraživanja.

Faza ocenjivanja proteže se od početka rada do prvog nalaženja divljači u okruglom kotlu. Psima koji posle pet minuta nisu našli divljač, umanjuje se ocena. Ako ni posle 10 minuta ne pronađu divljač, dodeljuje se ocena "0".

Ocenjivanje:

Ocena 4 do 0 dodjeljuje se s obzirom na pokazanu volju za nalaženjem, spretnost i taktiku psa. Bodrenje psa od vodiča takođe može da ima kao posledicu umanjivanje ocene.

2. RAD NAD ZEMLJOM

Ako se ocenjuje nekoliko radova psa na tragu, za donošenje konačne ocene uvek treba uzeti kao osnovu najbolji pokazani rad.

Pri svakom radu u polju treba posmatrati i oceniti i vodljivost.

2.1. Upotreba nosa

Upotrebu nosa treba proveriti i posmatrati kod svih odgovarajućih disciplina. Ocena se izvodi iz ukupnog utiska. Ta urođena osobina u polju treba da bude pokazana posebno na tragu zeca, ali takođe i na tragu fazanske divljači. Pri ocenjivanju treba uzeti u obzir snažan vetar s naletima kao i vrlo vlažno ili vrlo suvo tlo. U svakom slučaju za utvrđivanje te urođene osobine treba da budu uzete u obzir različite osobine tla (rastinje, pašnjak, njiva, putevi, jarci). Naročito treba obratiti pažnju na ukrštanje s drugim tragom i ponovno nalaženje traga.

Najbolja metoda za ocenjivanje upotrebe nosa nekog psa jeste rad psa na tragu zeca, kojeg on sam nije vidio, i to isključivo u polju. Bitno je pri tome da pas dobije zadatak koji na osnovu njuha odmah može shvatiti. Kod tragova pernate divljači je slično, samo što su oni znatno kraći pa se zbog toga mogu upotrebiti samo kao ispomoć. Upotrebu nosa treba tačno ispitati kod psa koji nije sledoglasan, dakle i pas koji nije sledoglasan mora barem jednom da radi na tragu zeca kojeg nije vidio. Najoštrije finese u upotrebi nosa mogu se tokom rada prepoznati samo na teškim mestima kao što su suve njive, asfaltirani putovi, oštri zavoji itd.

Ocenjivanje:

Ocena 4 do 2:

Prema postojećoj težini i pokazanoj urođenoj osobini;

Ocena 1 do 0:

Neupotrebljiv pas;

2.2. Sigurnost na tragu

Za ovu disciplinu dolazi u obzir rad na zečjem tragu u polju. Sigurnost treba ocenjivati prema tome da li i koliko brzo pas napreduje na tragu. Preterana revnost smatra se nedostatkom zbog stalnog preticanja traga, a može ukazivati i na ograničen rad nosa. Stoga su nos i sigurnost na tragu u većini slučajeva međusobno zavisne urođene osobine. Pas oštrog njuha može zbog svoje preterane revnosti dobiti nižu ocenu samo iz sigurnosti na tragu, a ne iz upotrebe nosa.

Ocenjivanje:**Ocena 4 do 1:**

Prema pokazanoj urođenoj osobini;

Ocena 0:

Neupotrebljiv pas;

2.3. Sledovoljnost (Volja za tragom)

Pod sledovoljnošću (voljom za tragom) se podrazumijeva upornost u praćenju traga. Stalno nastojanje psa da ponovo uhvati izgubljeni trag, svedoči o visokoj sledovoljnosti. Najčešće je sledoglasnost umanjena zbog nedostatka urođene sklonosti za sledovoljnošću.

Ocenjivanje:**Ocena 4 do 1;**

Prema pokazanoj urođenoj osobini;

Ocena 0: Neupotrebljiv pas;

2.4. Sledoglasnost (Praćenje uz lajanje)

Sledoglasnost (praćenje uz lajanje) je pravilno, po mogućnosti trajno lajanje psa na tragu koji prethodno nije imao priliku da vidi divljač. U cilju ocenjivanja merodavan je jedino prirodan trag zeca u polju. Za ispitivanje sledoglasnosti psa treba odvezati tek kad je divljač izvan vidokruga. Odvezan sme da bude samo pas koji je prozvan od strane sudija radi ispitivanja. Pse za koje se zna iz iskustva da nisu sledoglasni, treba prethodno prijaviti sudijama kako bi u slučajevima potrebe odmah mogla da bude ispitana njihova vidoglasnost. Postavljanje psa neposredno kraj ležišta zeca nesvrishodno je budući da se tako gubi vredno vreme za psa. Bolje je postavljanje 10-20 metara od ležišta. Vodiču je dozvoljeno da psa vodi na povodniku oko 30 metara. U slučaju potrebe psu treba ponuditi barem 2 traga. Tragovi mladih zečeva nisu prikladni za ocenjivanje sledoglasnosti.

Vidoglasnost koja prelazi u sledoglasnost sme da bude ocenjena najviše ocenom 2 iz sledoglasnosti. U slučaju dvoumljenja treba pretpostaviti da se radi o vidoglasnosti. Pas s ocenom 2 i više dobija oznaku za sledoglasnost.

Lajanje "na prazno" predstavlja grešku koju treba brižljivo proveriti na terenu bez tragova i pismeno je obrazložiti. Psi koji laju "na prazno" treba da budu dodatno provereni na tragu zeca kako bi se ispitala njihova sledoglasnost.

Ocenjivanje:**Ocena 4:**

Vrlo dobra, zatvorena sledoglasnost u trajanju primerene razdaljine

Ocena 3:

Dobra, nezatvorena sledoglasnost u trajanju primerene razdaljine

Ocena 2:

Zadovoljavajuća sledoglasnost s učestalim prekidima, neravnomerna

sledoglasnost

Ocena 1:

Mankava sledoglasnost ili kratkotrajna sledoglasnost

Ocena 0:

Nedovoljna sledoglasnost ili odsustvo sledoglasnosti. Upisuje se ocena 0.

2.5. Vidoglasnost

Psi koji su prijavljeni da nisu sledoglasni, moraju biti ispitani na vidoglasnost. U tu svrhu takođe treba koristiti rad na zeca u polju.

Radi utvrđivanja upotrebe nosa, sigurnosti na tragu, sledovoljnosti i eventualno ipak postojeće sledoglasnosti i te pse treba barem jednom ispitati i oceniti na tragu zeca koji je izvan vidokruga.

Psi koji nisu sledoglasni moraju iz discipline sledoglasnost dobiti ocenu "0".

Psi koji su prijavljeni kao sledoglasni, a koji ni na jednom od dva traga nisu pokazali sledoglasnost, nemaju pravo da budu ispitivani iz vidoglasnosti.

Ocenjivanje:

Ravnomernu vidoglasnost, korak po korak na dužoj razdaljini uvek treba oceniti **ocenom 4.**

Ocene 3-2 dodeljuju se prema intenzitetu i trajanju.

Psi koji su ocenjeni **ocenom 1** ili niže iz vidoglasnosti, ne mogu položiti IUO.

2.6. Sklonost prema vodi

U ovoj disciplini treba biti ispitana urođena sklonost psa prema vodi. Prikladne su stajaće ili široke tekuće vode s dobrim prilazom. Pas mora da pliva, a donošenje se ne zahteva. Dresuru na vodi treba strogo razlikovati od sklonosti prema vodi kao urođenoj osobini. Zadatak je sudija da utvrde urođenu sklonost psa prema vodi. Sme se odvezati samo jedan pas radi utvrđivanja sklonosti prema vodi. Dovoljno je ako psi plivaju prema bačenom predmetu. Ponovljenim bacanjem može se utvrditi nivo sklonosti.

Kod ispitivanja sklonosti prema vodi treba posmatrati i oceniti ponašanje psa s obzirom na njegovu vodljivost.

Ocenjivanje:

Ocena 4h:

Izvrstan rad, dvokratno radosno prihvatanje vode na znak ili naredbu, opsežno slobodno plivanje i najviša strast u odnosu na vodu.

Ocena 4:

Vrlo dobar rad, najmanje dvokratno radosno prihvatanje vode i plivanje posle bacanja predmeta koji tone (kamen). Višekratno bacanje pre ulaska u vodu snižava ocenu.

Ocena 3:

Dobar rad, najmanje dvokratno prihvatanje vode i plivanje posle bacanja stimulativnog predmeta koji pluta (drvo). Višekratno bacanje pre ulaska u vodu snižava ocenu.

Ocena 2:

Zadovoljavajući rad. Prihvatanje vode i plivanje nakon bacanja imitacije divljači ili mrtve vodene divljači. Višekratno bacanje pre ulaska u vodu snižava ocenu.

Ocena 1:

Manjkav rad.

Ocena 0:

Nezadovoljavajući rad, pas ne želi da pliva.

2.7. Vodljivost

Usled promenjenih okolnosti u reviru, ali pre svega zbog izmenjenih zahteva prema našim psima kao univerzalnim, malim lovno upotrebljivim psima, ocenjivanje vodljivosti biva sve važnije u odnosu na odgajanu selekciju. Zbog toga je potrebno da se taj deo ukupnog karaktera psa tačno prepozna i na odgovarajući način oceni. Vodljivost psa izražava se u dobrovoljnom nastojanju psa da radi zajedno sa svojim vodičem. Isto tako treba prepozna šta vodič od njega želi i to samoinicijativno aktivno da izvrši.

Vodljivost treba posmatrati tokom čitavog ispita. Ponašanje psa ocenjuje se kod vrednovanja eksterijera, kod rada izvan rova u užem smislu reci, pri ispitivanju sklonosti prema vodi, pri vođenju na povodniku tokom celog dana, pri vezivanju na povodnik posle rada, pri ocenjivanju mirnoće na pucanj, pri ispitivanju sledoglasnosti i posle njegovog završetka.

Uporan rad na tragu i dugo odsustvo psa koje iz toga proizlazi nema negativnog uticaja na ocenjivanje vodljivosti.

U slučaju da postoji sumnja u vreme ocenjivanja vodljivosti, treba sprovesti posebno ispitivanje u traženju u polju. Pritom pas treba da traži nepovezan, a poslušnost prema vodiču u njegovoj blizini ne sme psa sputavati u radu.

2.8. Mirnoća na pucanj

Utvrđivanje mirnoće na pucanj ima svrhu isključivanja iz gajenja pasa koji se boje pucnja. Sve sudije posmatraju pse koji su poredani na odgovarajućem međusobnom rastojanju. Dok hodaju u krug, ispaljuju se najmanje dva pucnja sačmom iz udaljenosti od 20 do 30 m. Žustrina ispoljena nakon pucnja ne smatra se pogreškom. Psi koji izgledaju preplašeno ili povlače povodnik treba da budu ponovo ispitani zasebno i nepovezani u polju. Ako na pucanj pobegnu, treba ih oceniti kao plašljive na pucanj. Isto vredi i za pse koji preplašeni kod vodiča traže zaštitu pa se u doglednom vremenu od njega ne odvoje. Psima treba pre ispitivanja mirnoće na pucanj skrenuti pažnju na ispitivanje. Za ocenjivanje se primjenjuju ocene 4 ili 0.

Ocenjivanje:

Ocena 4:

Ravnodušan na pucanj ili pažljivo registruje pucanj ih ispolji žustrinu nakon pucnja.

Ocena 0:

Plašljiv na pucanj, pas se ne odvaja od vodiča u doglednom vremenu ili pak pobegne.

2.9. Karakter

Karakter psa predstavlja ukupnost urođenih i stečenih odlika ponašanja kojima on trenutno reaguje na razne uticaje.

Čvrstinu karaktera pas pokazuje onda kad dolaze do izražaja unutrašnja uravnoteženost, odnosno opuštenost i kod izvanrednih uticaja okoline.

Nedostatak ili slabost karaktera je urođeno i/ili samo stečeno ponašanje kojim pas suviše osetljivo ili nervozno reaguje na nove, odnosno neobične uticaje.

Osobine karaktera koje se utvrde na dan ispita beleže se na listi ocena.

2.10. Ispit urođenih osobina - bodovna tabela sa nagradnim razredima

I RAD POD ZEMLJOM							
Disciplina	Faktor	1.N.R. minimalno		2.N.R. minimalno		3.N.R. minimalno	
		ocena	bodovi	ocena	bodovi	ocena	bodovi
Isterivanje	8	4	32	3	24	2,5	20
Istrajnost	3	3	9	2	6	1	3
Glas	3	3	9	2	6	1	3
Pretraživanje	4	3	12	2	8	1	4
Maksimalni broj bodova 72							
Potreban broj bodova A			62		52		41
II RAD POD ZEMLJOM							
Disciplina	Faktor	1.N.R. minimalno		2.N.R. minimalno		3.N.R. minimalno	
		ocena	bodovi	ocena	bodovi	ocena	bodovi
Nos	6	3	18	2	12	2	12
Sigurnost	3	3	9	2	6	1	3
Sledovoljnost	3	3	9	2	6	1	3
Sledoglasnost	4	3	12	2	8	1	4
ili vidoglasnost	1	-	-	4	4	2	2
Sklonost prema vodi	4	3	12	2	8	1	4
Vodljivost	4	3	12	2	8	1	4
Mirnoća na pucanj	1	4	4	4	4	4	4
Maksimalni broj bodova 100							
Potreban broj bodova B			80		70		60
Zbir A+B							
Minimalan broj bodova			142		122		101

B) PUNI RADNI ISPIT

Uopšteno

Naročita vrednost i svrha punog radnog ispita sastoje se u sledećem:

- utvrđivanje višestruke upotrebljivosti nemačkog lovnog terijera u lovačkoj praksi;
- dokazivanje svrhovitosti upotrebe takvih pasa u lovu na osnovu njihovih rezultata u ovom ispitu;
- buđenje i unapređenje razumevanja lovačkih krugova za stručnu dresuru i vođenje prikladnih pasa.

Radni ispiti se sprovode samo ujesen. Pojedine ispitne discipline mogu biti provedene tokom dva uzastopna dana.

U slučaju tri ili manje pasa u jednoj grupi ispit se može sprovesti i u jednom danu. Učestvovanje na radnim ispitima dozvoljeno je psima bez obzira na njihovu starost ukoliko su položili IUO. Broj pasa koji se mogu prijaviti na neki radni ispit određuje se prema raspoloživoj divljači i lovnom terenu. Postoje obavezne i izborne discipline.

1. ISPIT POD ZEMLJOM

1.1. Isterivanje i ponašanje kraj divljači

1.2. Istrajnost i strast

1.3. Laganje u rovu

1.4. Pretraživanje rova

To su discipline koje se ispituju nadovezujući se na smernice IUO-a. Mogu se preuzeti ocene s IUO-a koji je pas položio. (Ako se ocene preuzimaju, tada treba preuzeti sve ocene samo s jednog, istog ispita). Niža ocena u disciplini isterivanja može se povisiti na ocenu 4 ako pas pokaže odgovarajući rezultat u radu u prirodnom rovu.

1.5. Izvlačenje iz rova

Od radnog psa treba zahtevati da usmrćenu ulovljenu divljač, odnosno divljači izvuče do ulaza u rov ili iz rova.

Pas treba taj rad da obavi u zasebnoj cevi za izvlačenje koja je dugačka najmanje 4 metra i s unutarnjom širinom 18 x 20 cm. Na njenom kraju je usmrćen primerak ulovljene divljači ili divljači položene s glavom okrenutom prema psu. Pri izvlačenju iz rova vodič sme upotrebiti sopstvenu ulovljenu divljač ili divljač ako je slična onoj koju je stavilo na raspolaganje vođstvo ispita.

Primerak divljači odnosno ulovljene divljači treba da bude odrastao. Male vrste kuna ne smeju se upotrebljavati. Vodič može psa tako dugo bodriti dok divljač ne bude u njegovom posedu. Ako vodič izvadi svoga psa iz ulaza u cev, a pritom je i divljač u potpunosti izvučena van, i tada se smatra daje divljač u posedu psa. Ako pas,

međutim, napusti cev pa vodič mora posegnuti u cev celom dužinom ruke kako bi izvukao divljač, to dovodi do snižavanja ocene.

Vodič mora prethodno odlučiti hoće li psa pustiti da izvlači neprivezan ili na dugom povodniku. U ovom drugom slučaju upotreba dresurnih ogrlica nije dozvoljena.

Ocenjivanje:

Ocena 4:

Dodeljuje se psu ako u predviđenom vremenu tako daleko izvuče divljač da joj je na ulazu u rov vidljiva barem glava. Jednokratno napuštanje rova ne dovodi do smanjenja ocene.

Ocena 3:

Za nju je potreban jednak rezultat kao i za ocenu 4, ali posle intenzivnog uticanja vodiča ili dvokratnog do trokratnog napuštanja rova ili ako vodič mora celom rukom posegnuti u rov kako bi izvukao divljač.

Ocena 2:

Ako pas ne izvuče potpuno divljač, ali je dovuče do najmanje 3/4 dužine rova tako da je za potpuno izvlačenje potrebno upotrebiti neko pomoćno sredstvo ili ako pas više od tri puta napusti rov, ali inače korektno izvuče divljač.

Ocena 1:

Vrlo skroman rezultat u izvlačenju, pri kojem rov mora biti otvoren jer napor nadmašuje snagu psa pa bez otvaranja ne bi više mogao izaći. Posle toga sledi ponovo postavljanje psa-ovoga puta pas mora raditi najmanje kao za ocenu 2.

Ocena 0:

U roku od 10 minuta, predviđenih za rad, pas uspe da izvuče divljač manje od 3/4 dužine rova.

Ocene s povodnikom:

Jednako kao i kod izvlačenja kad je pas neprivezan, budući da je tu predviđen drugi (niži) faktor.

Važno:

Prilikom izvlačenja moraju se svi gledaoci udaljiti, a sudije stati na toliku udaljenost da mogu tačno posmatrati što se događa, a da ne ometaju rad. Za obe varijante izvlačenja iz rova vredi jedinstveno vreme predviđeno za rad u trajanju od 10 minuta.

2. ISPIT NAD ZEMLJOM

2.1. Upotreba nosa

Upotrebu nosa treba brižno motriti pri određenim disciplinama radnog ispita. I tu vrede smernice urođenog ispita (IUO). Ocenu za nos dobivenu na IUO-u treba uzeti u obzir.

Pri ocenjivanju na Punom radnom ispitu može se u nepovoljnim slučajevima ocena za nos s IUO sniziti za jednu ocenu, npr. pri vrlo lošem radu na plivajućem tragu patke. Može se i povisiti, ali takođe samo za jednu ocenu.

2.2. Šunjanje

Šunjanje je glavni zadatak za radnog psa u šumi.

Pod šunjanjem se podrazumeva nastojanje psa da nađe i sledi sveže tragove, odnosno miris divljači pa time odgovarajuću divljač primora da napusti svoje skrovište.

Na osnovu vodljivosti i iskustva pas postiže šunjanje koje se temelji na kretanju u lukovima.

Na terenu s dobrim rastinjem (npr. mlada četinarska šuma, velike sorte kukuruza ili prostrana područja obrasla trskom), na kojem se računa s prisustvom divljači, vodič na mig ili tihi naredbu treba poslati psa na predviđenu parcelu radi šunjanja. Vodič ostaje na svom stajalištu. Svaki put se sme pustiti samo jedan pas. Parcela koju pas treba planski da pretraži mora biti dovoljno velika i s dovoljno rastinja. Pas mora glasno goneći slediti dlakavu divljač koju pritom nađe. Pernatu divljač treba nagnati na uzletanje. Suviše prostrano gonjenje koje prelazi na susedne parcele nije poželjno. Šunjanje može biti ispitivano i na odgovarajućim "otocima" šume ako im je površina veća od 2 hektara.

Svakom psu trebalo bi omogućiti šunjanje na još nepretraženoj površinu. Sudije i drugi koji sude i na ispitu (ali ne i vodič psa) moraju opkoliti parcelu.

Ocenjivanje

Oцена 4:

Predviđenu parcelu treba samostalno, planski pretražiti, a nađenu divljač glasno podići iz skrovišta. Povratak od gonjenja divljači treba uslediti u primerenom vremenu, u skladu s okolnostima i starošću psa.

Oцена 3:

Nepotpuno plansko pretraživanje parcele. Dvokratno ili trokratno podsticanje na šunjanje, posle čega pas još uvijek poletno pretražuje parcelu. Nađenu divljač treba glasno podići iz skrovišta. Povratak od gonjenja divljači treba uslediti u primerenom vremenu, u skladu s okolnostima i starošću psa.

Oцена 2:

Sputano, bezvoljno, nedovoljno prostrano šunjanje. Višekratno upućivanje psa na parcelu. Povratak u primerenom vremenu. Uzdržan glas pri gonjenju divljači.

Oцена 1:

Ograničeno šunjanje (na području od oko 50 m). Napuštanje parcele ili prelazak na susedne tokom dužeg perioda bez kontakta s divljači, odnosno veze s vodičem. Vrlo loš glas i iza vidljive divljači.

Oцена 1:

Bez rezultata, pas koji goni apsolutno nem.

2.3. Rad na krvnom tragu

Ispitivanje treba obaviti u šumi na najmanje 6 metara dugom odmotanom radnom povodniku s propisnom ogrlicom. Trag srneće divljači mora biti dug 400 - 600 metara i položen nanošenjem ili prskanjem 1/4 litre krvi divljači.

Dodatno korištenje specijalne obuće za polaganje tragova je dozvoljeno. Meta se može nalaziti do 100 metara izvan šume. Meta se obeležava krvlju i grančicama, a na kraju veslačkog traga treba otkriveno odložiti odstreljen primerak papkaste divljači. Pas mora čistim radom na povodniku da dođe do divljači. Sigurnost na tragu, rad nosa, miran i temeljit rad presudni su kod utvrđivanja ocene. Pas koji dođe do divljači dobija najmanje ocenu "1". Rad bi trebao da bude obavljen u primerenom vremenu.

Prvih 50 metara trag mora ići u istom smeru. Na jednom te istom ispitu svi tragovi moraju biti položeni ili nanošenjem ili prskanjem. Način polaganja traga treba navesti prilikom raspisivanja ispita. Organizator ispita ima pravo prilikom raspisivanja ispita smanjiti dužinu traga i dužinu vremena koje trag mora odležati unutar propisanih granica. Prilikom prijavljivanja vodič psa mora navesti na kojem od raspisanih tragova bi želeo da radi. Razmak među tragovima treba da bude najmanje 100 metara, a svaki trag treba da ima obeleženu metu, dva pravouгла zavoja i jedno obeleženo ležište ranjene divljači. Markacije na tragu mogu biti neupadljivo smeštene na zadnjoj strani drveća. Vreme koje normalan trag (400 m) mora odstajati ne sme biti manje od 2 sata niti više od osam sati. Noćni trag (400 m ili 600 m) mora odstajati najmanje 12 sati, a najviše 20 sati. Polaganje tragova obavlja sudija iz sudijske komisije nadležne za ispitivanje pasa iz odgovarajuće grupe, a pritom treba da bude prisutan još jedan delegirani sudija. Za noćne tragove treba za svaku grupu položiti i najmanje jedan rezervni trag. Tokom rada na krvnom tragu vodič može svoga psa pomeriti, ponovo ga postaviti ili korigovati, ali učestale korekcije povlače za sobom sniženje ocene. Sudija treba opozvati vodiča ako pas siđe s traga oko 80 m. Zatim treba vodiču pokazati zadnje mesto na tragu do kojeg je pas dospeo kako bi ga tamo ponovo mogao da postavi. Svaki opoziv povlači za sobom sniženje ocene. Noćni trag ima više faktore, a na ocenskoj listi upisuje se pod "posebno".

2.3.1. Oblajavanje mrtve divljači, pokazivanje mrtve divljači

Oblajvanje ili pokazivanje mrtve divljači treba ispitati na istom tragu neposredno posle rada na povodniku, pri čemu trag srneće divljači pri početku rada na krvnom tragu treba produžiti za 150 m. Kraj rada na povodniku markira se posebno obeleženim ležištem ranjene divljači, na kojem pokazivača ili oblajivača mrtve divljači treba odvezati kako bi izradio daljnjih 150 m do primerka divljači. Zatim treba ocenjivati samo način oblajavanja ili pokazivanja, bez obzira da li je pas našao divljač po tragu ili slobodnim traženjem izgubljene divljači. Pas sme da bude postavljen najviše tri puta. Nakon što oblajivač i pokazivač mrtve divljači polože ovu disciplinu s ocenom 3 ili 4, uz rezultate u radu upisuje se odgovarajuća oznaka (oblajavanje odnosno pokazivanje).

Vodič treba pre rada na krvnom tragu da navede na koji način pas pokazuje mrtvu divljač. Vodič treba da ostane na mestu na kojem je odvezao psa i da se ponaša mirno. Tek pošto što se pokazivač vratio ili je oblajivač oblajavao oko 10 min., vodič sme da prati svog psa pošto je od sudije za to dobio odobrenje. Pokazivač ili oblajivač koji je našao divljač, ali je nije oblajavao ili pokazao, ne može položiti ovu ispitnu disciplinu. Ako pas treba da bude ispitan u pokazivanju ili oblajavanju mrtve divljači, to treba navesti prilikom prijave za ispit.

2.3.2. Ponašanje kraj divljači

Primerak divljači koji je položen na kraju traga, mora da bude uredno zašiven. Izuzetak od toga čine mesto ulaska i izlaska metka.

Nakon uspešnog rada na povodniku, psa treba odložiti kraj divljači (također pokazivače i oblajivače mrtve divljači koji nisu bili kod divljači). Vodič i sudije moraju se udaljiti i posmatrati ponašanje psa. Ne dodeljuje se nikakva ocena, ali neosporno oštećivanje divljači dovodi do isključenja iz ispita.

2.4. Donošenje lake divljači

Ovaj ispit treba provoditi na otvorenom terenu za pernatu i dlakavu divljač ili u staroj šumi za dlakavu divljač. Treba obaviti rad na stazi pernate i dlakave divljači.

Dužine iznose:

Staza pernate divljači: oko 150 metara

Staza dlakave divljači: oko 200 metara

Pas treba planski izraditi stazu te svom vodiču radosno doneti primerak divljači koji se nalazi na njenom kraju.

Psi koji oštećuju ili zakopavaju mrtvu divljač, isključuju se iz daljnog ispitivanja. Stazu za svakog psa treba da položi jedan od sudija neposredno pre ispitivanja i one moraju biti po mogućnosti jednako zahtevne.

Razmak između pojedinih staza treba biti najmanje 100 metara. Pas ne sme posmatrati polaganje staze. Po naredbi sudije vodič treba postaviti psa na obeleženom nastrelu. Pritom je vodiču dozvoljeno da oko 20 metara sa psom na povodniku izrađuje stazu. Za ocenjivanje rada treba uzeti u obzir sledeće:

prihvatanje, donošenje i predavanje divljači svom vodiču.

Za rad na stazi treba ocenjivati radosno, samostalno i plansko izrađivanje traga i korektno, glatko vraćanje. Vodiču je dozvoljeno doneti sa sobom prikladnu odraslu divljač za stazu. Primerak te vrste divljači (kunić, jarebica, divlji golub, fazan, patka) povlači se uz oblikovanje dva pravougla zavoja, po mogućnosti uz vetar odpozadi, a na kraju se položi primerak iste vrste divljači. Posle polaganja divljači, polagač staze treba se udaljiti u pravcu produžetka staze te se sakriti tako da ga pas ne može videti. Onde treba otkriveno postaviti drugi primerak divljači. Povodnik za povlačenje divljači treba ukloniti kako ne bi sprečavao psa u donošenju drugog primerka divljači. Vodič ima pravo izbora koji primerak divljači će biti položen na kraju staze. Prema želji vodiča, staza može biti načinjena i sa samo jednim primerkom spomenute vrste divljači. Polagač staze sme napustiti skrovište tek na znak sudije koji se nalazi na mestu nastrela.

Pas može biti postavljen na stazu do tri puta. Svako novo postavljanje snižava ocenu. Za odličan rezultat u donošenju potrebno je: brzo prihvatanje divljači, radosno, glatko donošenje uz korektan zahvat i propisno predavanje. Pas koji pri prvom nalaženju divljač ne donese samostalno ne može položiti ispit. To vrijedi za svaki rad aportiranja, također za izborne discipline. U svakoj od dve discipline u donošenju pas mora postići najmanje ocenu 1.

2.5. Traženje i donošenje izgubljene pernate divljači (izborna disciplina)

U tu svrhu jedan od sudija postavlja primerak pernate divljači. Na terenu mora da bude rastinje toliko visoko da pas može pronaći izloženi primerak divljači koristeći se nosom i da ga može videti tek na maloj udaljenosti. Teren treba da bude širok najmanje 80 m. Sudija koji postavlja divljač mora ići terenom s vetrom u leđa i da posle izlaganja udalji istim putem kako pas ne bi pronašao divljač koristeći ljudski trag. Ove pripreme pas ne sme videti.

Tek pošto sudija koji je postavio divljač ponovo dođe do sudijske komisije, vodiču se otprilike naznači pravac u kojem se nalazi divljač na udaljenosti od 40-50 m.

Vodič tada treba da odveže psa radi traženja izgubljene divljači. Pas mora divljač da traži samostalno. Vodič može da hoda iza psa i da ga bodri.

Pas treba da traži ispred vodiča i svojim kontrolisanim hodom i upotrebom nosa jasno da pokaže da želi da pronađe divljač.

Ocenjivanje ove discipline računa se prema tome kako se pas postavio prema radu.

Sudije mogu prekinuti rad ako steknu utisak da pas ne zadovoljava zahtevima.

2.6. Odlaganje

Svakog psa treba pojedinačno ispitati u šumi, na čistini i suženju. Vodiču se prepušta izbor želi li da pas bude pušten slobodan ili na povodniku. Vodič se treba prikradajući udaljiti iz vidokruga psa na 30-40 m i po naredbi sudije ispaliti dva pucnja sačmom s vremenskim razmakom od 10 sekundi. Pas se do povratka vodiča ne sme udaljiti sa svojeg mesta.

2.6.1. Slobodno odlaganje

Vodič treba odložiti svoga psa slobodnim ili slobodnim uz neki predmet, što znači da pas ne sme ostati na povodniku. Povodnik treba odvezati i on može da bude položen pokraj psa, ali ne na psu. Pokraj psa mogu ležati ranac, kaput ili šešir. Pre nego što vodič ispali hitac može psa jedanput korigovati, a da to ne dovodi do smanjenja ocene. Glasne naredbe povlače za sobom smanjenje ocene.

Ocenjivanje:

Ocena 4:

Pas mora da ostane da leži ili sedi sve dok sudija ne da znak. Pritom se mora ponašati mirno.

Ocena 3:

Kao kod ocene 4, ali pas ustaje na sve četiri noge. Ostaje da stoji na svome mestu i miran je.

Ocena 2:

Pas ustaje i udaljava se maksimalno 5 metara, ali ostaje tamo do povratka vodiča i miran je.

Ocena 1:

Pas ustaje i polagano sledi svoga vodiča. Ponovo legne ili sedne čim ga je opazio i ostaje miran.

Ocena 0:

Pas laje ili se ponaša svojevolumno.

2.6.2. Odlaganje na povodniku

Pas mora da bude privezan na dugom povodniku za drvo.

Ocenjivanje:**Ocena 4:**

Pas se mora ponašati kao da leži slobodan. Ako digne glavu, to se ne smatra greškom. Sme da sedne, ali mora ostati na svome mestu i da bude i miran.

Ocena 3:

Pas ustaje i miran je.

Ocena 2:

Pas želi da napravi korak, ali ostaje sasvim miran kad primeti da ne može da ode.

Ocena 1:

Pas potegne jednom povodnik, ali se zatim vraća na svoje mesto kad primeti da je privezan.

Ocena 0:

Pas poteže povodnik ili je glasan.

2.7. Vodljivost na povodniku

Ona se ispituje prilikom prolaznja kroz gustu mladu šumu. Privezan pas ne sme pritom ni na koji način da ometa vodiča, a naročito mora na pravilnoj strani da zaobilazi stabla. Ako se vodič zaustavi, pas treba samostalno da sedne.

2.8. Slobodno hodanje uz nogu (izborna disciplina)

Slobodno hodanje uz nogu ispituje se na šumskom putu ili lovačkom putu kroz livadu tako da neprivezan pas bez glasnih naredbi sledi vodiča tik iza njega ili uz nogu. Vodič mora preći razdaljinu od najmanje 50 m menjajući tempo i putem se zaustaviti najmanje dvaput, pri čemu pas treba odmah da sedne.

2.9. Ponašanje na odmaralištu – stajalištu

Prilikom ispitivanja ponašanja na odmaralištu vodiči se za vreme gonjenja postave s privezanim psima poput strelaca uz parcelu dok druge osobe prolaze parcelom stvarajući pritom buku uobičajenu u lovačkoj praksi. Jedan od sudija mora barem dvaput ispaliti hitac.

Pas se treba pri ovom ispitu da se ponaša mirno, ne sme da laje, potezati povodnik ili bez naredbe da se odmakne od vodiča.

2.10. Opšta poslušnost i sklonost prema radu

Psi se ne ispituju posebno u poslušnosti. Dobrovoljna poslušnost vidljiva je tokom ispita i to kod svih ispitnih disciplina kada pas radosno i pažljivo radi uz vodiča te se voljno pokorava svakom jednokratnom vodičevom poviku koji je čuo i razumeo. Posebno se vrednuje mirno i stručno, lovački propisno vođenje psa. Sklonost prema radu izražava se radosnim, samostalnim i pravilnim izvršavanjem traženih zadataka.

2.11. Rad na vodi

2.11.1. Opšti deo

Sprovođenje lova na vodenu divljač, lovački propisnog i u skladu sa Zakonom o zaštiti životinja pretpostavlja korišćenje odgovarajućeg psa shodno Zakonu o lovu. Svrha rada na vodi je pripremanje lovačkog psa za njegove kasnije zadatke u lovačkoj praksi, pre svega za traženje bolesne ili uginule vodene divljači koja je pala u vodu. Polaganjem ispita dokazuju se rezultati i dokumentuju u svrhu gajenja.

2.11.2. Opšte odredbe

1. Prilikom ispitivanja rada lovnih terijera za ispuštenom patkom, obavezujuća su načela navedena u nastavku. Pritom se treba pridržavati važećih propisa Zakona o lovu i Zakona o zaštiti životinja.
2. Njih se treba tačno pridržavati i prilikom dresure na vodi, pri čemu treba osigurati da jedan pas ne bude uvežbavan na više od tri patke.
3. Načelni i grubo prekršaji ovih odredbi povlače za sobom trenutno isključenje iz daljnje dresure ili ispitivanja od strane odgovorne osobe. Nezavisno od toga moguće je kazneno gonjenje i preduzimanje internih disciplinskih mera Kinološkog saveza Republike Srbije.

2.11.3. Vodene površine

Ispitna vodena površina mora se prostirati na najmanje 0,25 ha, da bude široka mestimice 6 m, s takvom dubinom vode da je pas može savladati samo plivajući i raslinjem koje se prostire na oko 500 m² da patka može u potpunosti iskoristiti mogućnost bega.

2.11.4. Odgovorna osoba

1. Kinološka udruženja određuju za svaki ispit odgovornu osobu koja kao vođa-delegat za sprovođenje ispita na vodi pazi na tačno poštovanje svih odredbi navedenih u nastavku.
2. Pored odgovorne osobe navedene u tački 1. za poštovanje ovih propisa odgovoran je i organizator ispita.

2.11.5. Patke

1. Za rad na vodi smeju se koristiti se samo potpuno odrasle patke, čija je sposobnost bega na kraće vreme ograničena prema metodi profesora Miillera (papirni prsluk preko pojedinih letnjih pera jednog krila).
2. Patke moraju već tokom gajenja i/ili držanja biti naviknute na vodu i rastinje, tj. da mogu plivati, roniti i provlačiti se kroz rastinje. Patke moraju imati priliku da namaste svoje perje sve do kratkog vremena pre ispita.
3. Ukoliko nije moguće držati patke barem neko vreme radi njihovog prilagođavanja, mogu se neposredno pre ispita doneti na ispitnu vodenu površinu. Onda će boraviti da do početka ispita ne bi pretrpele nikakve ozlede.
4. Vreme ispitivanja na jednoj patki ne sme biti duže od 15 minuta. Gonjenje patke na vid nepoželjno je i treba ga što brže završiti.
5. Ako pas eventualno donese živu patku, treba je odmah propisno lovački usmrtili.
6. Mrtve patke treba držati odvojeno od živih.
7. Prostor za patke treba smestiti tako da ga pas za vreme rada ne može pronaći.

2.11.6. Ležanje na jajima

Rad na vodi sa živom patkom može se uvežbavati i ispitivati samo van perioda njenog ležanja na jajima i vođenja mladih.

2.11.7. Preduslov za ispitivanje na vodi

Ispit s patkom sme biti sproveden nakon što je pas dokazao mirnoću na pucanj i pokazao sigurno traženje i donošenje izgubljene mrtve patke.

2.11.8. Psi

1. Učestvovati mogu samo psi čiji vlasnici su članovi KSRS-a. Izuzeci su dozvoljeni samo zbog posebnih lovačkih i urođenih razloga. Njih treba obrazložiti.
2. Psi koji zakažu pri donošenju izgubljene mrtve divljači ili prilikom ovog ispita pokažu strah od pucnja, ne smeju biti dalje ispitivani.
3. Prilikom svakog ispita mora stajati na raspolaganju ispitan, u lovu iskusan pas koji će se u slučaju potrebe koristiti za naknadno traženje.
4. U načelu se za svakog psa može upotrebiti samo jedna patka. Upotreba dodatne patke dozvoljena je samo ako pas nije mogao da bude ispitan na prvo upotrebljenoj patki (npr. prevremeno odletanje patke).
5. Psi koji su jednom položili ispit u disciplini „šunjkanje u trsci/rastinju s patkom" (najmanje ocena 2) ne smeju biti ponovo ispitivani u toj disciplini. To ne vredi za dalje ispitivanje u okviru selekcije za gajenje ili za međunarodni ispit.
6. Ako pas nije položio dopušten je još jedan naknadni ispit.

2.11.9. Poseban deo

Kod radnog ispita ispituju se sledeće discipline prema ovom redosledu:

- šunjanje u trsci/rastinju bez patke
- mirnoća na pucanj (sme se u slučaju potrebe ispitivati na prvom mestu)
- traženje izgubljene divljači u vodama bogatima rastinjem
- šunjanje u trsci/rastinju s patkom
- donošenje iz duboke vode

Delegat ispita mora se kratko pre ispita uveriti da li osobine vodene površine odgovaraju zahtevima.

2.11.10. Šunjanje u trsci/rastinju bezpatke

Pas treba na jednokratnu naredbu vodica i bez ikakvog daljeg poticanja (kamen itd.) prihvatiti vodu i tamo samostalno šunjati po rastinju.

Pri šunjanju bez patke u vodama bogatim rastinjem pas treba da pokaže volju za nalaženjem kao i spremnost za rad u vodi i treba temeljno da pretraži parcelu koja mu je dodeljena. Vodič sme podupirati psa znakovima i povicima. Trajno uticanje na psa dovodi do sniženja ocene. Rad šunjanja treba da traje najviše 10 minuta. Dođe li pas tokom svoga rada do žive patke pa tako nastane situacija prikladna za ispitivanje, to treba u svakom slučaju oceniti. Ocena s nekog pređašnjeg ispita tada se ne preuzima

2.11.11. Ocenjivanje

Ocena 4:

Radosno prihvatanje vode na jednokratnu naredbu i istrajno, dovoljno prostrano šunjanje u trsci/rastinju. Blago upravljanje pri radu znakovima ili povicima vodiča.

Ocena 3:

Sustavno pretraživanje površine s trskom/rastinjem uz usmeravanje i izraženo uticanje vodiča. Dozvoljeno je dva ili tri puta psa postaviti iznova.

Ocena 2:

Temeljno pretraživanje površine s trskom/rastinjem uz vrlo izraženo uticanje od strane vodiča, npr. bacanje kamena ili pucanje nakon višekratnog izlaženja iz vode.

Ocena 1:

Kad pas uopšte ne pokazuje interes, ulazi u vodu i tamo pliva.

2.11.12. Mirnoća na pucanj

1. Odstreljenu patku treba baciti što je moguće dalje u otvorenu vodu tako da to pas može videti, pa se od psa traži da je donese. Pas koji u roku od 1 minute nakon prvog postavljanja ne prihvati vodu, ne sme dalje da bude ispitivan.

2. Dok pas pliva prema patki, ispali se hitac sačmom na vodu u smeru patke. Pas mora doneti patku samostalno, tj. bez naredbe vodiča.

3. Ako pas posle pucnja napusti vodu te je odmah ponovo ne prihvati na jednokratnu naredbu vodiča ili ako ne donese pronađenu patku, ne sme više da bude ispitivan na vodi.

2.11.13. Traženje izgubljene divljači u vodama bogatima rastinjem

1. Traženje izgubljene divljači u vodama bogatima rastinjem provodi se neposredno posle ispitivanja mirnoće na pucanj. Traje najviše 10 minuta.

2. U tu svrhu treba baciti u rastinje sveže odstreljenu patku, ali tako da pas ne može videti niti bacanje niti samu patku s obale. Patku treba tako smestiti (otok, suprotna obala, površina s trskom) da pas mora krenuti u rastinje preko slobodne vodene površine.

3. Vodiču se približno naznači pravac gde se nalazi patka i to s mesta koje je udaljeno od patke najmanje 30 m. Pas mora samostalno da traži patku, mora je naći i doneti vodiču.

4. Vodič sme podupirati i usmeravati psa, no trajno uticanje ih pucanj, odnosno višekratno bacanje kamena dovodi do sniženja ocene.

5. Pas koji u ovoj disciplini ne dobije najmanje ocenu "dobar/ocena 2" ne sme dalje da bude ispitivan na živoj patki. Pas koji kod prvog nalaženja ne donese samostalno patku ne može položiti ispit.

Ocenjivanje:

Ocena 4:

Pas radosno prihvata vodu, samostalno i ciljano pretražuje rastinje, nalazi patku u primerenom vremenu, donosi je radosno i korektno predaje vodiču.

Ocena 3:

Pas prihvata vodu, traži uz blago podupiranje od strane vodiča, nalazi patku u primerenom vremenu, donosi je i korektno predaje vodiču.

Ocena 2:

Psu je potrebna izražena pomoć kako bi našao patku koju potom donosi.

Ocena 1:

Pas s oklevanjem ulazi u vodu, patku ne nalazi.

Ocena 0:

Pas ne prihvata vodu ili ne donosi nađenu patku.

2.11.14. Šunjanje u trsci/rastinju s patkom

Patka se postavlja u rastinju, a meta se ne obeležava. Te pripremne radnje pas ne sme videti.

Posle postavljanja patke, sudije odvedu vodiča do neke tačke koja je od mesta na kojem je postavljena patka udaljena toliko koliko iznosi domet pucnja sačmom i naznače mu pravac gde se nalazi patka. Zatim vodič naredi psu da traži patku.

Pas treba samostalno da traži patku i da je nađe. Vodič ga sme pri radu usmeravati i podupirati, ali trajno uticanje dovodi do sniženja ocene.

Čim pas podigne patku iz rastinja te je sledi na vid, patku treba ustreliti vodič ili određena osoba koja je za to zadužena, ali tako da ne ugrozi sigurnost psa. Ustreljenu patku pas mora samostalno doneti, tj. bez naredbe vodiča.

Sudije trebaju okončati rad psa čim su stvorili konačan sud o njegovom radu. To vrijedi i za slučaj da patka nije ustreljena pred psom. Pas koji ne donese samostalno patku kad je prvi put nađe ne sme biti dalje ispitivan.

U tom slučaju smatra se da nije položena ni odgovarajuća disciplina „traženje izgubljene divljači u vodama bogatima rastinjem“ odnosno „šunjanje s patkom u vodama bogatima rastinjem“.

Patka koju je pas ugledao smatra se nađenom.

Ako pas pri radu slučajno naiđe na drugu patku, i taj rad treba oceniti.

Sudije mogu okončati rad psa ako su stekli utisak da pas ne udovoljava zahtevima.

Ocenjivanje:

Ocena 4:

Sigurno traženje i nalaženje upotrebijene patke. Pas može biti usmeravan ako je patka zaronila te su sudije to naredili.

Ocena 3:

Ne baš sigurno traženje i nalaženje upotrebijene patke. Pas može biti usmeravan i znakovima i bacanjem kamena, a po naredbi sudije i pucnjem.

Ocena 2:

Pas mora pokazati interes za traženjem patke.

Ocena 1:

Pas mora barem pokazati sklonost da je u stanju, ako mu se kasnije pruži dodatna dresura, da pokaže zadovoljavajući rad.

Ocena 0:

Pas ne prihvata vodu.

Pri „šunjanju sa i bez patke“ ocena 4h treba da se dodeli samo u izuzetnim slučajevima kad je pas pokazao izvanredno dobar rad.

2.11.15. Donošenje iz duboke vode

1. Izvođenje donošenja kao dresurom uvežbane discipline, tj. prihvatanje divljači, donošenje (zahvat) i način predaje ocenjuju se kao „donošenje iz duboke vode“.

2. Kod donošenja ocene za „donošenje iz duboke vode“ treba uzeti u obzir sve aktivnosti psa u donošenju prilikom rada u vodi.

Ocenjivanje:

Ocena 4:

Pas treba patku propisno doneti vodiču, sesti i korektno mu je predati.

Ocena 3:

Pas prvo ispušta donesenu patku na obali kako bi se stresao ili je nije predao korektno.

Ocena 2:

Pas višekratno ispušta patku i donosi je tek pod snažnim pritiskom.

Ocena 1:

Pas ima poteškoće prilikom donošenja patke do obale.

Ocena 0:

Pas ne donosi patku nakon što je prvi put našao.

Psi koji oštećuju patku treba da budu isključeni iz ispita. Trzanje, čerupanje i prejak zagriz dovode do sniženja ocene.

Za sve aktivnosti u donošenju vredi:

Ako pas isprva neprikladno zahvati patku (za glavu, krilo ili rep), ali na kopnu popravi zahvat bez naredbe i bez stresanja, pa je zatim donese i korektno preda, psu se ne smije sniziti ocena.

2.11.16. Karakter (Vidi 2.9. IUO)

2.11.17. Puni radni ispit - bodovna tabela s nagradnim razredima

PUNI RADNI ISPIT					
	faktor	max. bodovi ocena	I. N.R.	II.N.R.	III.N.R
1. Isterivanje	8	32	32	24	20
2. Upornost	3	12	9	9	6
3. Lajanje	3	12	9	9	6
4. Pretraživanje	4	16	12	12	8
5. Izvlačenje iz rova					
- slobodno	4	16	12	8	0
- s povodnikom	1	4	-	3	0
Maksimalni broj bodova		88			
Poterban broj bodova 1.-5.			80	61	48
6. Nos	6	24	18	12	12
7. Šunjanje	5	20	15	10	5
8. Sledoglasnost (IUO)	4	16	12	8	-
9. Vidoglasnost (IUO)	1	4	-	4	2
10. Rad na krvnom tragu					
Rad na povodniku 600m noćni trag	6	24	18	12	6
Rad na povodniku 400m noćni trag	5	20	15	10	5
Rad na povodniku 400m normalan trag	4	16	12	8	4
- oblajivač mrtve divljači (IZ)	1	4	-	-	-
- pokazivač mrtve divljači (IZ)	1	4	-	-	-
11. Donošenje lake divljači					
- dlakava divljač	3	12	6	3	3
			15*	9*	9*
- pernata divljač	3	12	6	3	3
- staza dlakave divljači	1	4	3	2	1
- staza pernate divljači	1	4	3	2	1
- traženje izgubljene divljači (IZ)	2	8	-	-	-
12. Odloživost					
- slobodan kraj predmeta	3	12	9	6	-
- privezan	1	4	4	3	-
13. Vodljivost na povodniku	1	4	3	2	1
14. Slobodno hodanje uz nogu (IZ)	2	8	-	-	-

15. Ponašanje na stajalištu	3	12	9	6	3
16. Opšta poslušnost i volja za rad	4	16	12	8	4
17. Rad na vodi					
- šunjanje bez patke	3	12	6	3	3
- šunjanje s patkom	3	12	6	3	3
			30*	24*	18*
- donošenje iz duboke vode	3	12	6	3	3
- traženje izgubljene divljači	3	12	6	6	6
Maksimalan broj bodova 6.-17.	bez izbornih disciplina 208				
	s izbornim disciplinama 228				
Potreban broj bodova 6.-17.			170	145	120
Potreban broj bodova 1.-17.			255	215	185
<p>IZ = izborna disciplina Kod izbornih disciplina, osim kod aportiranja, za polaganje ne mora biti postignut nikakav rezultat.</p> <p>* Potreban najmanji broj bodova u označenim disciplinama.</p>					

C) ISPITNI PRAVILNIK MEĐUNARODNOG SAVEZA/ SVETSKOG SAVEZA ZA NEMAČKE LOVNE TERIJERE - RAD POSLE PUCNJA S DODELOM CACIT-a

Od strane FCI-a priznat kao Međunarodni pravilnik Europokala "Rad posle pucnja s dodelom CACIT-a" za nemačke lovne terijere

1. SVRHA ISPITA

Vođenje dobro obučениh i ispitanih lovnih radnih pasa preduslov je za propisnu lovačku praksu. Bitna svrha ovog ispitnog pravilnika je utvrđivanje lovačke podobnosti nemačkog lovnog terijera za korišćenje u lovačkoj praksi u zemljama članicama Međunarodnog saveza za nemačke lovne terijere.

2. UČESTVOVANJE NA ISPITU

Učestvovati mogu nemački lovni terijeri s rodovnikom priznatim od FCI-a. Minimalna starost iznosi 15 meseci. Vlasnici i vodiči moraju biti iz neke od zemalja članica Međunarodnog saveza za nemačke lovne terijere.

3. RASPISIVANJE ISPITA

Raspisivanje ispita u svim zemljama članicama Međunarodnog saveza za nemačke lovne terijere treba da osigura organizator ispita. To treba da bude obavljeno pravovremeno. Prilikom raspisivanja treba biti obuhvaćeno:

- mesto i datum ispita
- adresa delegata ispita
- rok prijave
- visina prijavnine u dotičnoj valuti
- naznaka o pravnim odredbama vrste oružja
- naznaka da li će vodstvo ispita za vučenje upotrebiti divljač za stazu ili ulovljenu divljač (odredbe o karantinu)
- naznaka da li će krvni tragovi biti polagani prskanjem ili nanošenjem
- naznaka o "polaganju divljači na kraju traga", obratite pažnju na opasku posle tabele s bodovima
- naznaka o predviđenoj vrsti terena u disciplini staza kunića

4. RUKOVODSTVO ISPITA

Rukovodstvo ispita postavlja zemlja članica Međunarodnog saveza za nemačke lovne terijere koja organizuje ispit.

- Delegat ispita mora biti sudija. On ne sme obavljati sudijsku funkciju niti voditi psa na ispitu kojem je delegat.
- Delegat ispita je odgovoran za pripremu, sprovođenje i održavanje ispita.
- Njegova dužnost je raspoređivanje sudija i vodiča pasa u pojedine skupine.

- Mora paziti na poštivanje važećih pravnih odredbi koje se odnose na oružje i lov, pri čemu naročito treba biti utvrđeno ko sme ispaljivati pucnjeve.

5. ANGAŽOVANJE SUDIJA

Za svaku ispitnu grupu treba angažovati tri međunarodne sudije za nemačke lovne terijere. Po grupi je poželjno angažovanje jednog gostujućeg sudije iz drugih nacionalnih saveza. Gostujući sudija, međutim, ne može biti sudijski delegat za dotičnu ispitnu grupu. Nije dozvoljeno da sudija ocenjuje svog vlastitog psa ili psa kojeg je on dresirao ili gajio. Isto važi i za potomke 1. generacije od psa kojeg je on gajio. Ovo ograničenje važi i za pse koji su u posedu članova njegove porodice ili su ih oni gajili.

6. PRIGOVORI

Pravo prigovora ima samo vodič psa koji učestvuje na ispitu.

- Pravo prigovora se ograničava na pogreške organizatora, delegat ispita, sudija i pomoćnika u pripremi i sprovođenju ispita.
- Pritužbe protiv slobode procene sudija ne mogu biti predmetom prigovora, osim ako nije riječ o zlouporabi slobode procene.
- Rok za predaju prigovora završava 30 minuta posle podele nagrada. Uz prigovor treba deponovati iznos u visini prijave, koji se ne vraća ako se prigovor pokaže kao neosnovan.
- O prigovoru odlučuje arbitražna komisija koju u slučaju potrebe saziva delegat ispita.
- Arbitražna komisija bira iz svojih redova predsedavajućeg, sasluša sve uključene, donosi odluku i sastavlja zapisnik. Donesena odluka je konačna.

7. REDOSLED

Redosled za rad na krvnom tragu određuje se žrebom. Za sve ostale discipline sudije određuju redosled prema stanju na terenu i svojem nahođenju. Ko prilikom prozivanja nije prisutan, gubi pravo na dalje učestvovanje na ispitu.

8. DISCIPLINE

Vodljivost na povodniku - prikradanje - odlaganje i pucanje

Ove discipline ispituju se kod svakog psa jedna za drugom tako da pas i vodič prolaze terenom.

9. VODLJIVOST NA POVODNIKU

Vodljivost na povodniku ispituje se tako da pas i vodič koračaju kroz gustu mlađu šumu. Pas privezan na povodniku ne sme pritom ni na koji način vodiča ometati i mora sam zaobilaziti stabla s prave strane. Ruka vodiča ne sme se za vreme rada

nalaziti na povodniku. Glasne naredbe i intenzivno delovanje vodiča na psa dovode do sniženja ocene.

10. PRIKRADANJE

- a) s povodnikom**
- b) bez povodnika**

Ova disciplina ispituje se na otvorenom prostoru, npr. na stazi, na čistini u blizini gustiša. Vodič treba pre početka ispitivanja dati na znanje želi li da se pas prikrada slobodan ili na povodniku. Vodič se treba prikradati duž razdaljine od 100 m. Mora se zaustaviti najmanje tri puta, pri čemu pas na tihu naredbu ili vizualni signal treba da sedne ili legne. Kod daljeg prikradanja pas mora da sledi vodiča slobodno uz nogu ili na labavo ovešenom povodniku. Jače uticanje vodiča na psa dovodi do sniženja ocene.

11. ODLAGANJE I PUCANJE

- a) slobodan ili slobodan kraj predmeta**
- b) privezan na povodniku**

Vodič odlaže psa tihom naredbom ili vizualnim znakom te se udaljava u pratnji jednog od sudija izvan vidokrugla psa.

Nakon 2 minuta čekanja ispali se prvi pucanj.
Nakon sledeća dva minuta obavi se ispaljivanje drugog pucnja.

Vodič mora čekati još 2 minuta i zatim doći po psa. Pas se mora ponašati mirno i ostati na svome mestu.

Posle ispaljivanja prvog pucnja vodič može jedanput korigovati psa bez sniženja ocene. Glasne naredbe, naprotiv, povlače za sobom sniženje ocene.

Ako se pas pre pucanja udalji, ispitivanje se završava i dodeljuje se ocena "0". Pas koji ne položi ovu ispitnu disciplinu, može dobiti najviše III.N.R. U tom slučaju kod „izvlačenja lisice iz rova" mora dobiti najmanje dovoljnu ocenu (ocenu 2 kod slobodnog izvlačenja, odnosno ocenu 3 kod izvlačenja s povodnikom).

a) Smernice za ocenjivanje discipline „slobodno odlaganje"

Ocena 4:

Do kraja ispitivanja pas se mora ponašati mirno i ostati da leži ili da sedi na svom mestu.

Ocena 3:

Pas se mora ponašati mimo, ali uspravlja se i ostaje na svom mestu.

Ocena 2:

Pas ustaje i udaljava se najviše 10 m, ali ostaje tamo do povratka vodiča. Pritom se mora ponašati mimo.

Ocena 1:

Pas ustaje i sledi polagano vodiča pa ponovo legne ili sedne čim ga ugleda. Pritom se mora ponašati uglavnom mirno.

Ocena 0:

Pas se udaljio pre nego što je ispaljen pucanj ili je posle pucanja stalno laje ili se ponaša svojevolumno.

b) Odlaganje na povodniku

Pas mora na dugom povodniku biti privezan za drvo.

Ocena 4:

Kao i kod ispitivanja bez povodnika.

Ocena 3:

Kao i kod ispitivanja bez povodnika.

Ocena 2:

Pas želi da napravi korak, ali ostaje na svom mestu kad primeti da ne može da ode i pritom se ponaša mirno.

Ocena 1:

Pas trza povodnik, ali se posle toga odmah vraća na svoje mesto kad primeti da je privezan. Treba da se ponaša uglavnom mirno.

Ocena 0:

Pas nateže povodnik ili je stalno glasan.

12. RAD NA KRVNOM TRAGU**12.1. Rad na povodniku na tragu odstajalom preko noći**

Rad na krvnom tragu ispituje se na najmanje 600 m dugom tragu odstajalom preko noći u šumi. U slučaju poteškoća na terenu, mesto mete može biti pomaknuto do 100 m izvan šume.

Trag mora odstajati 12 do 18 sati. Mesto nastrela obeležava se krvlju i grančicama. Na kraju umetnog traga smeće divljači treba otvoreno odložiti primerak papkaste divljači. Molimo da obratite pažnju na primedbu ispod tabele s bodovima.

Svi tragovi se nanose pomoću specijalne obuće za polaganje tragova ili se tragovi krvi na tlu formiraju pomoću štapa za polaganje tragova. Sami tragovi polažu se nanošenjem ili prskanjem 1/4 litre krvi divljači.

Za sve tragove koristi se krv iste vrste divljači.

Tragove mora polagati jedan od sudija.

Umetni krvni trag, koji prvih 50 m mora biti ravan, treba sadržavati 2 ležišta ranjene divljači i 2 pravougla zavoja, pri čemu treba paziti da zavoji ne budu uz ležište ranjene divljači.

Tragovi moraju biti udaljeni od susednih tragova najmanje 150 m.

Pas mora doći do divljači čistim radom na povodniku.

Tokom rada vodič sme pokupiti psa, ponovo ga postaviti na trag ili korigovati.

Vodič sme biti opozvan od sudije dva puta kako bi ponovo započeo rad.

Opozivanje snižava ocenu.

Kod utvrđivanja ocene treba uzeti u obzir sigurnost na tragu, sposobnost koncentracije, želju za nalaženjem, način rada i saradnju između psa i vodiča.

Pas koji dođe do divljači dobija najmanje ocenu 1.

Maksimalno vreme rada ne treba trajati duže od jednog sata.

Kod nezadovoljavajućeg rada sudije mogu prevremeno prekinuti ispitivanje.

12.2. Ponašanje kraj divljači

Posle uspešnog rada na povodniku psa treba odložiti kraj divljači. Vodič i sudije trebaju se udaljiti i posmatrati ponašanje psa. Ocene se ne dodeljuju. Samo neosporno oštećivanje divljači dovodi do isključenja iz daljeg ispitivanja.

13. DONOŠENJE KUNIĆA

Ovu ispitnu disciplinu treba sprovoditi na otvorenom terenu. Ispituje se donošenje kunića na 200 m dugoj stazi, koja mora sadržati dva zavoja.

Stazu treba položiti jedan od sudija. Na kraju se polaže kunić i to na otvorenom.

Polagač staze treba se udaljiti u pravcu nastavka staze i tako sakriti da pas ne može da ga vidi. Tamo mora odložiti vučenog drugog kunića te ga skinuti s povodnika za polaganje staze. Ako pas želi da donese vučenog kunića, to mu ne sme braniti.

Polagač staze sme da napusti skrovište tek kad bude pozvan.

Staze se moraju polagati s međusobnim razmakom od najmanje 150 m.

Prilikom postavljanja na stazu vodiču je dozvoljeno da najviše 20 m radi sa psom na povodniku.

Pas sme biti postavljen na stazu do tri puta. Višekratno postavljanje snižava ocenu.

Pas koji kod prvog nalaženja ne donese divljač ne može položiti ispit. Psi koji oštećuju divljač ili je zakopaju isključuju se iz ispita.

Kriterijumi za ocenjivanje su: volja za radom, prihvatanje staze, donošenje i korektno predavanje divljači.

14. DONOŠENJE PERNATE DIVLJAČI

Ovu ispitnu disciplinu treba sprovoditi na otvorenom terenu. Ispituje se donošenje primerka pernate divljači (jarebica, fazan, golub, patka, liska) na 150 m dugoj stazi, koja mora sadržati dva zavoja.

Stazu treba položiti jedan od sudija. Na kraju se polaže pernata divljač i to na otvorenom. Polagač staze treba se udaljiti u pravcu nastavka staze i tako sakriti da ga pas ne može videti. Tamo mora odložiti vučeni primerak pernate divljači i skinuti ga s povodnika za polaganje staze. Ako pas želi doneti vučeni primerak pernate divljači, to mu ne sme braniti.

Polagač staze sme napustiti skrovište tek kad bude pozvan.

Staze se moraju polagati s međusobnim razmakom od najmanje 150 m.

Prilikom postavljanja na stazu vodiču je dozvoljeno da najviše 20 m radi sa psom na povodniku.

Pas sme biti postavljen na stazu do tri puta. Dodatno postavljanje snižava ocenu.

Pas koji kod prvog nalaženja ne donese divljač ne može da položi ispit.

Psi koji oštećuju divljač ili je zakopaju trebaju biti isključeni iz ispita.

Kriterijumi za ocenjivanje su: volja za radom, prihvatanje staze, donošenje i korektno predavanje divljači.

15. SLOBODNO TRAŽENJE IZGUBLJENE PERNATE DIVLJAČI

Primerak pernate divljači (jarebica, fazan, golub, patka, liska) baci se na udaljenosti od 30 m na odabranu parcelu (polje repe ili krompira, travnjak ili neobrađeno polje ili sličan teren).

Pas ne sme gledati bacanje. Vodič mora odvezati psa, po mogućnosti u smeru vetra, i potstreknuti na traženje.

Psom se sme upravljati sa stajališta.

Višestruko ili vrlo izraženo uticanje na psa dovodi do sniženja ocene.

Pas mora nađenu divljač doneti vodiču i korektno je predati.

Pas koji kod prvog nalaženja ne donese divljač ne može položiti ispit.

Svakom psu treba ponuditi još nepretražen teren.

Psi koji oštećuju divljač ili je zakopaju trebaju biti isključeni iz ispita.

16. SLOBODNO TRAŽENJE IZGUBLJENE DIVLJAČI U DUBOKOJ VODI OBRASLOJ TRSKOM

Patku, što je moguće dalje baciti u duboku vodu obraslu trskom i pritom se ispali hitac. Pas mora zaplivati, a pritom se ispaljuje pucanj.

Pas može posmatrati bacanje patke, ali ne sme videti patku kako leži na vodi.

Pas treba na jednokratnu naredbu da traži patku, nađe je, donese je najkraćim putem, sedne i korektno je preda.

Popravljanje zagriža ili stresanje bez odlaganja patke ne predstavljaju grešku.

Pas koji kod prvog nalaženja ne donese patku ne može položiti ispit.

Ocenjivanje:

Ocena 4:

Pas nalazi patku, donosi je najkraćim putem, seda i korektno je predaje.

Ocena 3:

Pas prvo odlaže patku na obali kako bi se stresao ili je ne predaje korektno.

Ocena 2:

Pas mora biti potstreknut na traženje višekratnim naredbama. Pas odlaže patku više puta ili je donosi tek pod snažnim pritiskom. Pas gnječi patku zubima.

Ocena 1:

Pas ima znatne poteškoće da pronađe patku ili da je donese na obalu.

Ocena 0:

Pas kod prvog nalaženja ne donosi patku.

Psi koji oštećuju patku isključuju se iz ispita.

17. IZVLAČENJE LISICE IZ ROVA

a) slobodno

b) s povodnikom

Ova disciplina ispituje se na cevi za izvlačenje dužine najmanje 6 metra i unutarnje širine 18x20cm.

Odraslu lisicu treba provući kroz cev i tako odložiti da leži glavom prema psu. Eventualno upotrebljen kanap treba pre početka rada psa odvezati. Vodič se mora pre početka ispitivanja odlučiti hoće li raditi slobodno ili s povodnikom. Ukupno vreme rada iznosi najviše 10 minuta. Vodič sme tako dugo bodriti svoga psa dok lisica ne bude u njegovom posedu. Pas koji ne izvuče divljač može dobiti najviše III. N.R, ali kod discipline „odlaganje i pucanje" mora ostvariti barem dovoljan rezultat (ocenu 2 kod slobodnog odlaganja ili ocenu 3 kod odlaganja s povodnikom).

Ocenjivanje:

Ocena 4:

Dobija je pas koji u zadanom vremenu tako daleko izvuče lisicu da joj je vidljiva barem glava na ulazu u cev. Jednokratno napuštanje rova ne dovodi do sniženja ocene.

Ocena 3:

Za nju je potrebno pokazati isti rad kao i za ocenu 4, ali s tim da je pas dva do tri puta napustio rov ili je vodič morao celom rukom posegnuti u rov kako bi mogao izvući lisicu.

Ocena 2:

Ako pas ne izvuče lisicu potpuno, ali je povuče najmanje 4-5 m pa su potrebna pomoćna sredstva kako bi se lisica izvukla iz cevi, ili ako pas napusti cev više od tri puta.

Ocena 1:

Vrlo skroman rezultat u izvlačenju, pri čemu rov mora biti otvoren jer napor nadmašuje snagu psa te bez otvaranja ne bi mogao izaći. Nakon toga pas se ponovno postavlja, ali ovoga puta mora raditi najmanje kao što se traži za ocenu 2.

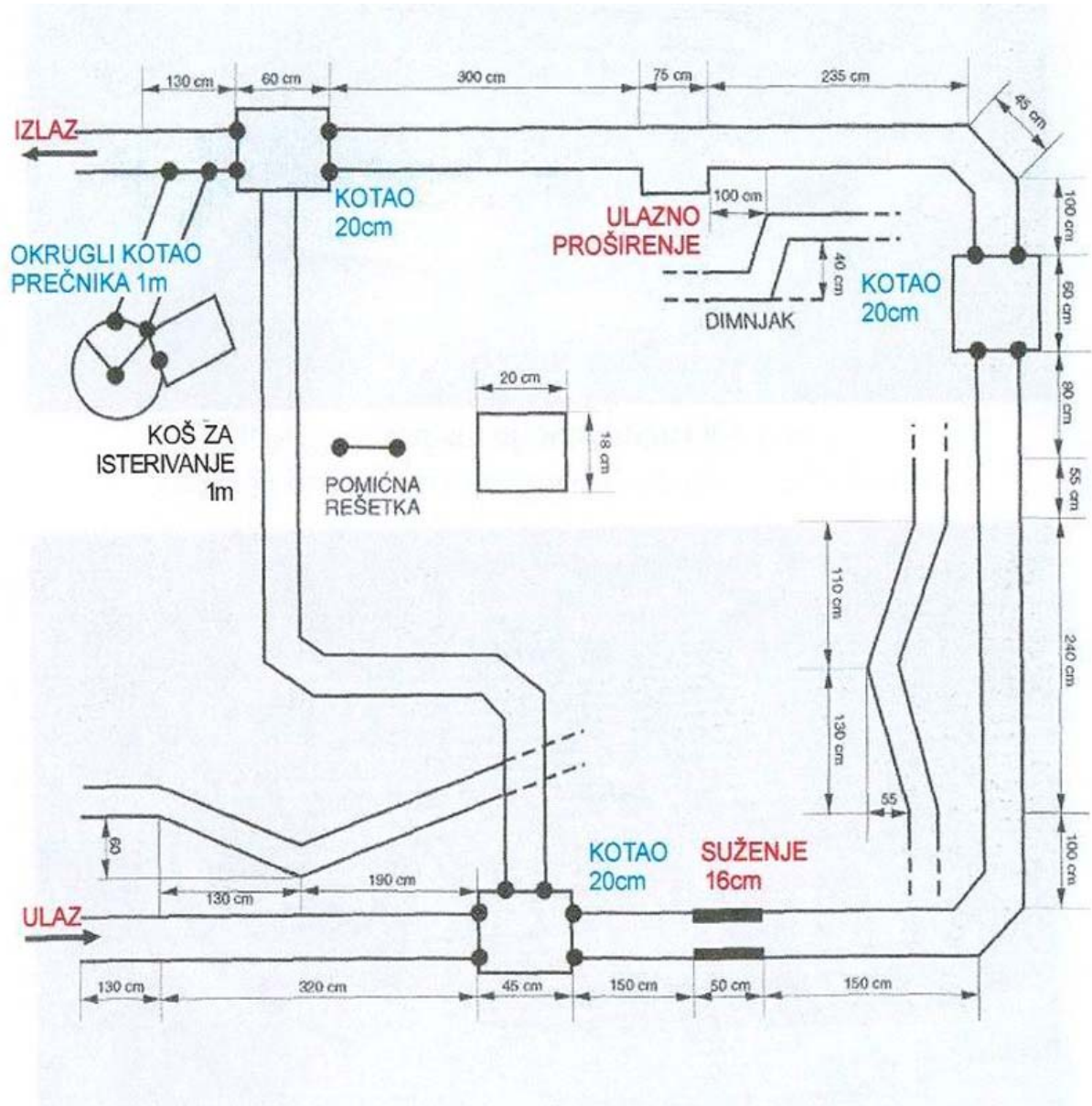
18. RAD POSLE PUCNJA S DODELOM CACIT-A - BODOVNA TABELA S NAGRADNIM RAZREDIMA

RAD POSLE PUCNJA S DODELOM CACIT-A					
Disciplina	Faktor	Max.broj bodova	I.N.R.	II.N.R.	III.N.R.
Vodljivost na povodniku	2	8	6	4	2
Pikradanje					
a) bez povodnika	2	8	6	4	2
b) s povodnikom	1	4	4	3	2
Odlaganje i pucanje					
a) slobodno	4	16	12	8	4*
b) na povodniku	1	4	4	3	1*
Rad na krvnom tragu	6	24	18	12	6
Donošenje kunića	4	16	12	8	4
Donošenje pernate divljači	4	16	12	8	4
Traženje izgubljene pernate divljači	4	16	12	8	4
Traženje izgubljene pernate divljači u dubokoj vodi obrasloj trskom	4	16	12	8	4
Izvlačenje iz rova					
a) slobodno	4	16	12	8	4**
b) s povodnikom	1	4	4	3	1**
Maksimalni broj bodova		136			
Potreban broj bodova			110	75	50
<p>*Pas koji ne položi ovu ispitnu disciplinu može dobiti III. N.R. ako kod discipline „izvlačenje lisice iz rova“ ostvari barem dovoljan rezultat (ocena 2 kod slobodnog izvlačenja, odnosno ocena 3 kod izvlačenja s povodnikom).</p> <p>**Pas koji ne izvuče divljač iz rova može dobiti III. N.R. ako kod discipline „odlaganje i pucanje“ pokaže barem dovoljan rezultat (ocena 2 kod slobodnog odlaganja, odnosno ocena 3 kod odlaganja s povodnikom).</p>					

Primedba:

Na poslednjoj Generalnoj skupštini Međunarodnog saveza za nemačke lovne terijere 4. marta 2006. u Grosshartpenningu kod Holzkirchena delegati zemalja članica usvojili su odluku da kod rada na krvnom tragu (rad na povodniku na tragu odstajalom preko noći) na kraju umetnog traga srneće divljači ne treba obavezno izložiti celi primerak papkaste divljači. U izuzetnim slučajevima (npr. higijenski propisi o mesu divljači nekih zemalja) može se na kraju traga izložiti koža papkaste divljači s glavom i nogama one vrste papkaste divljači čija krv je korišćena za polaganje umetnog traga. Ako se tako postupi, na isti način moraju biti tretirani svi tragovi na istom ispitu. Prilikom raspisivanja „ispita posle pucnja s dodelom CACIT-a“ mora biti navedeno šta će biti izloženo na kraju umetnog krvnog traga.

ŠEMA IZGLEDA ROVA

Okrugli kotao je još prazan

Lisica je ušla u kotao

Pas je naknadno uvučen u okrugli kotao i sada je čvrsto usmeren na lisicu koja je već u kotlu

Čist posao – lisica je skočila iz kotla i uskočila u drugi kavez